

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **P. A.**, st. přísl. X
zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.,
sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2023, č. j. OAM-1115/ZA-ZA11-K10-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2023, č. j. OAM-1115/ZA-ZA11-K10-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalobkyni se právo na náhradu nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se včas podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl tak, že se žalobkyni mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyně podala dne 13. 8. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice (dále též „ČR“). Z údajů poskytnutých k žádosti a pohovoru ze dne 21. 8. 2023 vyplývají následující skutečnosti.
3. Žalobkyně uvedla, že je státní příslušnicí Íránské islámské republiky, perské národnosti a věří v boha bez příslušnosti k církvi. Je svobodná a bezdětná. Narodila se a žila v X. Nezastává žádné politické přesvědčení, není členkou žádné politické strany, politicky se neangažuje. Ohledně svého zdravotního stavu uvedla, že měla psychické potíže, má výpadky paměti. V současné době nepodstupuje žádnou léčbu a neužívá žádné léky. Jako důvod své žádosti uvedla, že byla zamítnuta její žádost o trvalý pobyt, ale není si vědoma toho, že by obdržela nějaké rozhodnutí. Bylo období, kdy měla poruchy paměti a byla zmatená. Byla vyhoštěna na 1,5 roku. V ČR má celý svůj život a může zde pracovat jako lékařka, v Íránu nic nemá, neví, jaká je tam situace a nechce se tam vracet.
4. V průběhu pohovoru žalobkyně dále vypověděla, že z Íránu si pamatuje svého otce a studium na škole. Nepamatuje si, kdy byla naposledy v kontaktu s rodinou. Pamatuje si, že z nemocnice kontaktovala íránskou ambasádu. Pracovníci ambasády pak kontaktovali jejího otce. Ze života z vlasti si dále vybavila, že protestovala proti režimu. Otec ji pak poslal do Maďarska. Život žalobkyně je nyní spojen s ČR, má zde práci a zázemí. Neví, co se ve vlasti děje a jaký by tam byl její život. Nemohla by tam pracovat jako lékařka, protože by jí neuznali lékařský diplom. V ČR pracovala jako kožní lékařka v nemocnici Královské Vinohrady. Ze sdělení policie usuzuje, že problémy začala mít před 6-7 měsíci. Její onemocnění začalo tak, že v roce 2021 jako experiment držela hladovku. Tím se narušila rovnováha v jejím organismu. Na jaře 2023 pak začala pociťovat ztrátu paměti. Léčit se chce dodržováním jídelníčku a její stav se postupně zlepšil. V případě návratu do Íránu se obává, že by následně nemohla už nikdy odjet a nemohla by tam pracovat jako lékařka. Zmocněnkyně žalobkyně na závěr uvedla, že žalobkyně na řadu otázek odpovídala pouze dedukcí. Z důvodu její dezorientace a neznalosti jejího života není pro žalobkyni v současnosti možné, aby se vrátila do země původu.
5. Podle žalovaného bylo v průběhu správního řízení objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je legalizace pobytu žalobkyně v důsledku hrozícího vyhoštění a její neochota se vrátit do Íránu z důvodu, že by tam nemohla pracovat jako lékařka. Cílem žalobkyně je zůstat v ČR, pracovat zde a pokračovat v postgraduálním studiu. Žalobkyně rovněž poukázala na skutečnost, že trpí výpadky dlouhodobé paměti, což je důvodem nemožnosti jejího návratu do Íránu.
6. Žalovaný při posouzení žádosti žalobkyně vycházel především z jejích výpovědí, z částí spisového materiálu z řízení o správním vyhoštění pod č. j. KRPA-299646-30/ČJ-2022-00022-SV a ze spisového materiálu č. j. KRPA-244676/2023-00022-101, kde byla stanovena lhůta na vycestování. Dále žalovaný vycházel z informace Cizineckého informačního systému (CIS), z žalobkyní doložených materiálů, a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Íránu. Konkrétně vycházel z Informace OAMP: Bezpečnostní a politická

situace v zemi – vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv (stav: září 2023) ze dne 6. 9. 2023, z Informace Ministerstva vnitra Velké Británie: Írán – Protizákonné opuštění země z května 2022 a z Informací ČTK: „Írán podle šéfa justice omilostnil 22.000 lidí zatčených při protestech“ ze dne 13. 3. 2023, „Smrt A. vyvolala v Íránu vlnu protestů, ve vazbě skončily tisíce lidí“ ze dne 15. 12. 2023, „Íránský vůdce Ch. udělil milost desítkám tisíc vězňů, uvádí státní média“ ze dne 5. 2. 2023 a „M. A. symbolizuje odpor proti potlačování práv žen v Íránu“ ze dne 19. 10. 2023.

7. Po seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí doložila žalobkyně vyjádření k podkladům včetně výstupní zprávy z Psychiatrické nemocnice Bohnice ze dne 10. 8. 2023.
8. Žalovaný vyhodnotil příběh žalobkyně z hlediska možného pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu tak, že žalobkyně neuvedla v průběhu řízení žádné skutečnosti, na základě nichž by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byla azylově relevantním způsobem pronásledována. Žalobkyně nikdy nebyla členkou žádné politické strany či skupiny, nezastává žádné politické přesvědčení, politicky se neangažuje. Sice uvedla, že protestovala proti režimu jako každý Íránec, nicméně jinak neuvedla nic konkrétního. Neuvedla ani, že by měla v zemi původu jakékoliv potíže.
9. Žalovaný rovněž nedospěl k závěru, že by žalobkyně mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně v průběhu řízení neuvedla, že by měla v zemi původu problémy, které by souvisely s důvody uvedenými v § 12 písm. b). Důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je snaha legalizovat pobyt a neochota vrátit se do země původu kvůli tomu, že by tam nemohla pracovat jako lékařka. Žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu až před koncem třicetidenní lhůty pro opuštění EU, což žalovaný považuje za účelové s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. Žalovaný neshledal ani za pravděpodobné, že by žalobkyně měla mít v zemi původu potíže související s jejím tvrzeným zdravotním stavem. Uvedené důvody nespádají pod výčet důvodů pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu.
10. Žalobkyně dle žalovaného rovněž nesplňovala důvody k udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu za účelem sloučení rodiny.
11. Při posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu se žalovaný zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a přihlédl i k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Žalovaný nenalezl žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Žalobkyně je dospělou, plně právně způsobilou a vysokoškolsky vzdělanou osobu. Pokud jde o její zdravotní stav, žalovaný z výpovědí žalobkyně neshledal, že by se žalobkyně nacházela v přímém a bezprostředním ohrožení života nebo že by její potíže s pamětí vyžadovaly jakoukoliv specializovanou zdravotní péči. Žalobkyně nic takového v průběhu řízení ani netvrdila, ani to nevyplývá z předložených lékařských zpráv. Žalobkyně ani nehovořila o tom, že by se v současnosti nějakým způsobem léčila. Důraz na zdravotní stav žalobkyně považoval žalovaný za nadsazený. Rovněž měl žalovaný důvodné pochybnosti o žalobkynině nastíněném zdravotním stavu s tím, že se jedná o účelový a předstíraný výstup žalobkyně cílený na legalizaci pobytu.

12. K důvodům pro udělení doplňkové ochrany žalovaný uvedl, že nenalezl žádné skutečnosti, na základě nichž by žalobkyni mohla hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma formou trestu smrti nebo popravu.
13. Žalovaný se dále zabýval otázkou, zda žalobkyni nehrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný konstatoval, že z hlediska tvrzeného důvodu pro udělení mezinárodní ochrany, tedy legalizace pobytu, tento důvod není projevem důvodně podané žádosti v důsledku palčivosti obav z hrozícího nebezpečí vážné újmy v zemi původu. Takovým důvodem není ani nemožnost pracovat jako lékařka v zemi původu, jelikož se jedná o ekonomické důvody, které nemohou být důvodem pro udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany. Žalovaný neshledal za důvodné ani obavy žalobkyně stran jejích zdravotních potíží. Z výpovědí žalobkyně nelze vyvozovat, že by měla být vystavena vážné újmě v souvislosti se svým zdravotním stavem. Důvodnost obav z vážné újmy neshledal žalovaný ani v tom, že žalobkyně v minulosti „určitě protestovala proti režimu“. Ze zpráv o zemi původu ani nic nenasvědčuje tomu, že by žalobkyně mohla být v zemi původu postížena za svoji azylovou žádost v zahraničí. V případě žalobkyně tak neexistují důvody domnívat se, že by v zemi původu byla vystavena reálné hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
14. Dále se žalovaný zabýval tím, zda žalobkyni v případě návratu do vlasti nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Z informačních zdrojů je žalovanému známo, že v zemi původu žalobkyně neprobíhá ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Bezpečnostní situace v Íránu je stabilní a neprobíhala zde ani občanská válka ani konflikt s jinou zemí.
15. Žalovaný proto dospěl k závěru, že žalobkyně nesplnila zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu.
16. Žalovaný posléze neshledal, že by v ČR byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobkyně, proto žalobkyni doplňkovou ochranu dle ustanovení § 14b zákona o azylu neudělil.
17. Z uvedených důvodů žalovaný neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem, a proto žádost zamítl.

II. Žaloba

18. Žalobkyně má za to, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem a jeho vydáním došlo ke zkrácení jejích práv.
19. Žádost o mezinárodní ochranu podala žalobkyně z důvodu špatného zdravotního stavu v souvislosti s nedostupností potřebné lékařské péče a léků v zemi původu. Z důvodu opakovaných výpadků dlouhodobé paměti se nemůže do Íránu vrátit. Neví, na koho by se v Íránu obrátila pro pomoc, neví, kde bydlela, nemá kontakty na rodinu či známé. Neví také, jak dlouho bude její stav přetrvávat. Rovněž není známo, zda by pro ni byla v Íránu dostupná zdravotní péče. Svůj zdravotní stav doložila v průběhu správního řízení několika zdravotními zprávami.

20. Žalobkyně se domnívá, že napadené rozhodnutí je nezákonné z následujících důvodů. Závěr žalovaného, že žalobkyně své onemocnění účelově předstírá, je ničím nepodložené tvrzení a je v rozporu s obsahem správního spisu. Žalobkyně doložila svůj zdravotní stav lékařskými zprávami. Z nich vyplývá, že žalobkyně trpí blíže nespecifikovanou kognitivní poruchou, resp. psychotickým onemocněním, musí se léčit a nemá vysazovat předepsanou medikaci. Žalovaný nemá odborné lékařské vzdělání, není tedy zřejmé, jak dospěl k závěru, že žalobkyně své onemocnění předstírá. Pokud lékaři na základě 20denní hospitalizace dospěli k závěru, že žalobkyně je osobou s psychiatrickou diagnózou, nebylo na žalovaném, aby tyto závěry rozporoval.
21. Žalovaný dále nepostupoval tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci. Neprovedl s žalobkyní dodatečnou lékařskou prohlídku a nezjistil si žádné informace o fungování zdravotního systému v Íránu. Pokud měl žalovaný pochybnosti o skutečném zdravotním stavu žalobkyně, měl nechat vyhotovit konkurenční lékařský posudek. Žalovaný si dále neopatřil dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí vztahujících se k dostupnosti zdravotní péče. Žalobkyně v této souvislosti odkázala na to, že by pro ni v zemi původu nebyla dostatečně dostupná zdravotní péče. Služby v oblasti duševního zdraví nejsou v Íránu dostatečně rozšířeny, rovněž přístup k lékům je velkým problémem. V Íránu jsou problémem i postoje k duševnímu zdraví, pacienti s depresí, bipolární poruchou a schizofrenií zažívají ponížení a stigma. Ženy mají zvýšené problémy se systémem péče o duševní zdraví, neboť bez vhodného mužského opatrovníka mají omezený přístup k péči.
22. Dále žalovaný chybně vyhodnotil důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu. Shledal, že důvodem je legalizace pobytu, avšak ze všech okolností bylo zřejmé, že důvodem podání žádosti jsou opakované výpadky paměti spojené s nejistotou ohledně návratu do země původu.
23. Žalovaný ani nijak neposoudil, zda žalobkyně je či není zranitelnou osobou a řízení tomu následně nepřizpůsobil.
24. Žalobkyně se mohla kvalifikovat jak pro doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tak pro humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Ani jedna z těchto možností však nebyla v důsledku uvedených pochybení žalovaného řádně posouzena.
25. V doplnění žaloby pak žalobkyně poukázala na to, že v souvislosti s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) je třeba poskytovat záruky nemocným cizincům, přičemž stát má povinnost zohlednit jak obecné informace o zdravotním systému v zemi původu, tak zdravotní zprávy daného cizince. Ve smyslu kvalifikační směrnice se pak mohou cizinci kvalifikovat pro doplňkovou ochranu za předpokladu, že by jim v zemi původu byla úmyslně odpírána potřebná péče, resp. může postačovat samotný fakt, že potřebná péče není fakticky dostupná. Taktéž žalobkyně poukázala na to, že podle judikatury Nejvyššího správního soudu lze udělit mezinárodní ochranu vážně nemocným osobám za současné neexistence adekvátní zdravotní péče v zemi původu. K posouzení těchto otázek je správní orgán povinen získat dostatečně konkrétní informace o zemi původu týkající se dostupnosti a kvality lékařské péče.
26. S ohledem na výše uvedené proto žalobkyně navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

III. Vyjádření žalovaného

27. Žalovaný uvedl, že žalobní námitky považuje za neopodstatněné. Tvrzená pochybení nejsou podložena argumentací. Žalovaný vycházel z řádně zjištěného stavu věci. Žalovaný trvá na tom, že důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je legalizace pobytu v důsledku hrozícího správního vyhoštění a nemožnost pracovat v zemi původu jako lékařka. Co se týče zdravotního stavu, byla to žalobkyně, kdo byl povinen nést břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Její výpovědi a prezentované důkazní prostředky žalovaný neshledal způsobilými k tomu, aby prováděl další dokazování a zajišťoval informace ze země původu ohledně případné léčby, kterou žalobkyně nepodstupuje ani v současnosti. Závěr o účelovém jednání žalobkyně má oporu v konkrétních zjištěních, jak je žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí popsal.
28. Co se týče neudělení humanitárního azylu, žalovaný vycházel ze všech žalobkyní doložených lékařských zpráv. Z obsahu zdravotních zpráv však nevyplývají skutečnosti o aktuálně závažném stavu žalobkyně či jeho pravděpodobném zhoršení. Žalobkyní tvrzení komplikace nedosahují standardu výjimečných okolností a závažných humanitárních důvodů. Okolnosti hodné zvláštního zřetele v případě žalobkyně absentují.
29. Žalovaný své rozhodnutí řádně odůvodnil i ve vztahu k závěru o neudělení doplňkové ochrany. Snaha o legalizaci pobytu nemůže být důvodem jejího udělení, stejně tak ekonomické důvody, kam lze zařadit obavu, že by žalobkyně v zemi původu nemohla pracovat jako lékařka. Žalovaný v průběhu řízení nezjistil, že by žalobkyni měla v zemi původu hrozit vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, a to ani v souvislosti s jejím zdravotním stavem. Nezjistil žádné okolnosti, pro něž by jí mohla být odepřena zdravotní péče, ani okolnosti nasvědčující možné diskriminaci v přístupu ke zdravotní péči.
30. Žalovaný považuje své rozhodnutí za věcně správné a zákonné. Proto navrhl, aby krajský soud žalobu pro její nedůvodnost v plném rozsahu zamítl.

IV. Průběh ústního jednání

31. Krajský soud nařídil ve věci na den 27. 3. 2025 ústní jednání.
32. Zástupkyně žalobkyně zdůraznila, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany z důvodu svého špatného zdravotního stavu, jelikož trpí amnézií. V průběhu správního řízení doložila několik lékařských zpráv, žalovaný nicméně dospěl k závěru, že žalobkyně své onemocnění předstírá za účelem legalizace pobytu a rozhodl se žádosti nevyhovět. Žalobkyně se však domnívá, že závěr žalovaného, že své onemocnění předstírá, je ničím nepodložené tvrzení a je v rozporu s obsahem správního spisu. Žalobkyně předložila několik zpráv o svém zdravotním stavu. Pokud lékaři dospěli k závěru, že žalobkyně je osobou s psychiatrickou diagnózou, pak není na žalovaném, aby tyto závěry rozporoval. Pokud měl pochybnosti, mohl si nechat vyhotovit konkurenční lékařský posudek. Žalovaný dále nepostupoval tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, zejména co se týče fungování zdravotního systému v zemi původu a péče o osoby s psychiatrickou diagnózou v Íránu. Bylo přitom zásadní, aby žalovaný tyto informace zjistil a posoudil v souvislosti se situací žalobkyně. Žalovaný ani neposoudil, zda žalobkyně je či není zranitelnou osobou a řízení tomu procesně nepřizpůsobil. Proto je na místě napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Žalobkyně by se mohla kvalifikovat pro doplňkovou ochranu, popř. by bylo na místě podrobně posoudit možnost humanitárního azylu.
33. Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a odkázal na vyjádření k žalobě.
34. Soud dále provedl dokazování listinami – printscreeny komunikace mezi žalobkyní a zástupkyní žalobkyně. Z komunikace vyplynuly suicidální sklony žalobkyně.

V. Posouzení věci krajským soudem

35. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), ve lhůtě stanovené v ustanovení § 32 odst. 1 zákona o azylu.
36. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobce uplatnil v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
37. Po posouzení případu žalobce dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
38. Žalobní námitky směřovaly v první řadě zejména do chybného posouzení zdravotního stavu žalobkyně a do chybného určení důvodu pro podání žádosti o mezinárodní ochranu.
39. Žalovaný na základě předložených lékařských zpráv a výpovědí žalobkyně v napadeném rozhodnutí uzavřel, že žalobkyně svůj zdravotní stav předstírá. Krajský soud však souhlasí s žalobkyní, že takové závěry z doložených lékařských zpráv v žádném případě nevyplynávají. Zdravotní problémy žalobkyně přitom byly žalovanému známy od počátku správního řízení. Žalobkyně následně v průběhu řízení doložila i další lékařské zprávy.
40. Krajský soud vycházel především z toho, že žalovaný si nemůže sám učinit závěr o tom,

jestli jsou zdravotní potíže žalobkyně účelově předstírané či nikoliv za situace, kdy ke zdravotnímu stavu bylo doloženo několik lékařských nálezů. Ačkoliv sama žalobkyně uvedla, že v době správního řízení nepodstupovala žádnou léčbu, z lékařských zpráv vyplynulo, že se jedná o duševně nemocnou osobu, která potřebuje nepřetržitě užívat předepsanou medikaci a dostavovat se na kontroly do psychiatrické ambulance. Žalovaný své závěry postavil pouze na svých dojmech z pohovoru s žalobkyní a na závěrech první předložené lékařské zprávy ze dne 28. 6. 2023 z Fakultní nemocnice Bulovka. Z této lékařské zprávy vyplynulo, že jednání žalobkyně by mohlo být účelové. Žalovaný však dále nezohlednil obsah dalších lékařských zpráv, zejména poslední lékařské zprávy z Psychiatrické nemocnice Bohnice, kde byla žalobkyně hospitalizována od 21. 7. 2023 do 10. 8. 2023. Z této zprávy vyplývá, že potíže žalobkyně pravděpodobně trvají delší dobu, změny v jejím chování pozorovali její známí již dva roky před hospitalizací. Lékař následně ve zprávě uzavřel, že v rámci anamnézy má žalobkyně potíže již cca dva roky a je dáno podezření na psychotické onemocnění schizofrenního okruhu. Možnost účelového jednání lékař v této zprávě vůbec nezmiňuje. Ani z lékařské zprávy ze dne 18. 7. 2023 z Všeobecné fakultní nemocnice v Praze nevyplývá, že by žalobkyně měla své potíže jakkoliv předstírat. Ačkoliv tedy z lékařské zprávy ze dne 28. 6. 2023 z Fakultní nemocnice Bulovka vyplývá možné účelové jednání žalobkyně, nemůže být pouze tato zpráva vodítkem pro další úvahy žalovaného, zejména s ohledem na to, že byly v řízení předloženy další lékařské zprávy, z nichž nic takového nevyplývá.

41. Závěr žalovaného, že žalobkyně své zdravotní potíže účelově předstírá, je tedy v rozporu s obsahem správního spisu, neboť z předložených lékařských zpráv ani z jiných podkladů pro napadené rozhodnutí nic takového nevyplývá. Pokud žalovaný měl pochyby o zdravotním stavu žalobkyně, měl svůj závěr řádně a přezkoumatelně odůvodnit na základě relevantních podkladů nebo argumentů (viz obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2025, č. j. 7 Azs 212/2024-58). To se podle názoru krajského soudu nestalo. Žalovaný zdravotní stav žalobkyně, potvrzený několika lékařskými zprávami, nevyvrátil relevantním způsobem. Současně žalovaný nedisponuje medicínským vzděláním, které by mu umožňovalo objektivně posoudit zdravotní stav žalobkyně. Primárně tedy musí vycházet z předložené zdravotní dokumentace.
42. S tím dále souvisí i to, že žalovaný měl s žalobkyní jednat jako se zranitelnou osobou, resp. jako s osobou, která trpí psychiatrickým onemocněním a výpadky paměti.
43. Zranitelná osoba je vymezena v § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, podle kterého se pro účely tohoto zákona rozumí *zranitelnou osobou zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí*. Obdobně čl. 21 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“) stanovuje, že členské státy mají povinnost zohlednit *„ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti*

ženské obřízky“.

44. Koncept zranitelné osoby má zajistit zvláštní zacházení osobám, jejichž situace je ztížena vlivem některých z výše uvedených okolností. Krajský soud má potom za to, že žalobkyně jakožto osoba s lékařsky potvrzeným duševním onemocněním, které má dle lékařských zpráv vliv na její paměť a orientaci, jistě pod definici zranitelné osoby spadá. Bylo poté na žalovaném, aby správní řízení aktuálnímu stavu žalobkyně přizpůsobil a zohlednil její psychiatrické onemocnění a výpadky paměti. Onemocnění žalobkyně a výpadky paměti totiž mohly způsobit nekonzistentnost výpovědi a mohly mít za následek výpověď, kterou by za normálních okolností bylo možné považovat za nevěrohodnou. V takovém případě je však na žalovaném, aby věnoval zvýšenou pozornost zjišťování skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žalovaný se však spíše soustředil na to, že zdravotní stav žalobkyně považuje za účelově předstíraný, a nevzal v potaz, že zdravotní stav žalobkyně již byl objektivizován v rámci předložených odborných lékařských zpráv. Žalovaný se měl zaměřit na psychický stav žalobkyně a její problémy s pamětí, které měl zohlednit v rámci pohovoru. V případě jakýchkoliv pochybností o předložených lékařských zprávách měl žalovaný v rámci řízení opatřit další odborné medicínské zhodnocení. Soudem nastíněný postup pak je v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2023, č. j. 5 Azs 156/2023-41, podle něhož *„jakmile vyjde v řízení o udělení mezinárodní ochrany najevo, že žadatel trpí vážným duševním onemocněním, musí s ním správní orgán zacházet v souladu s § 2 odst. 1 písm. i) a § 10 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jako se zranitelnou osobou a jeho zdravotnímu stavu přizpůsobit celý průběh vedení řízení, zejména provést psychiatrické vyšetření žadatele tak, aby byl zjištěn jeho aktuální zdravotní stav, a provádět s ním pohovor s ohledem na takto zjištěné skutečnosti a zpravidla za přítomnosti psychiatra nebo alespoň po konzultaci s ním tak, aby žadateli i přes jeho duševní stav byla umožněna pokud možno plnohodnotná účast na řízení za účelem vysvětlení a doložení jeho žádosti. Ke stěžovatelovu duševnímu stavu je třeba přihlížet i při posouzení jeho výpovědi“.*
45. Na základě výše uvedeného, tedy že žalobkyně je osobou duševně nemocnou a trpící na částečnou amnézii, pak je nutné konstatovat, že žalovaný měl přistoupit k opatření zpráv o zemi původu vztahujících se k dostupnosti a kvalitě lékařské péče v zemi původu žalobkyně.
46. Povinností žalovaného je opatřit pro vydání rozhodnutí takové podklady, které budou dostatečně relevantní, přesné a aktuální vzhledem k situaci žadatele o mezinárodní ochranu (viz ustanovení § 23c písm. c) zákona o azylu). Informace o zemi původu musejí být v maximální možné míře 1) relevantní, 2) důvěryhodné a vyvážené, 3) aktuální a ověřené z různých zdrojů a 4) transparentní a dohledatelné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Za náležité zjištění informací o zemi původu je přitom odpovědný žalovaný (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58, a ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36). Zprávy, které si správní orgán opatří, tedy musí být mj. adresné (relevantní) a aktuální. Bylo proto třeba posoudit, zda si žalovaný opatřil dostatečné a aktuální informace o zemi původu, což zároveň představuje nezbytnou podmínku pro řádné zjištění skutkového stavu.
47. V případě žalobkyně však žalovaný takové zprávy neopatřil, resp. vzhledem ke svému závěru o účelovosti tvrzení žalobkyně zcela rezignoval na opatření zpráv, které by se vztahovaly k posouzení dostupnosti psychiatrické lékařské péče a medikace pro

žalobkyni v případě návratu do země původu. Žalovaný v řízení opatřil pouze zprávy vztahující se k bezpečnostní a politické situaci v Íránu, k protizákonnému opuštění země a k aktuální situaci související se smrtí M. A. Nikoliv však zprávy, které by se dostatečně podrobně zabývaly reálnou dostupností lékařské péče v Íránu, zejména pak péče psychiatrické, se specifickým dostupností péče pro ženy, a dostupností léků, které má žalobkyně podle lékařských zpráv užívat. Tento zásadní deficit v podkladech pro napadené rozhodnutí způsobuje, že žalovaným nebyl řádně zjištěn skutkový stav.

48. Z uvedených důvodů soud přistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný zejména bez jakéhokoliv podkladu v provedeném řízení konstatoval, že žalobkyně není osobou duševně nemocnou a své potíže pouze účelově předstírá, ačkoliv žalobkyně svůj zdravotní stav doložila několika lékařskými zprávami. V důsledku tohoto svého závěru žalovaný neopatřil žádné zprávy o zemi původu, které by se vztahovaly k lékařské péči v Íránu.
49. Soud proto zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jelikož skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se správním spisem a vyžaduje zásadní doplnění. V následujícím řízení žalovaný na základě dostatečných a aktuálních zpráv o zemi původu posoudí, zda jsou dány okolnosti svědčící o tom, že by žalobkyni mohla hrozit vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu v souvislosti s nedostupností či odepřením lékařské péče v Íránu, popř. zda z těchto důvodů žalobkyni nesvědčí důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona. V tomto kontextu musí žalovaný posoudit, zda v zemi původu nehrozí žalobkyni vážná újma z důvodu nedostupnosti či odepření lékařské péče a nedostupnosti potřebné medikace v Íránu, a s tím spojeného zhoršení zdravotního stavu žalobkyně v případě návratu do země původu. K tomu si žalovaný musí opatřit podklady týkající se úrovně a dostupnosti lékařské péče v Íránu. Pokud by měl žalovaný nadále pochybnosti o zdravotním stavu žalobkyně, adekvátně doplní tyto své závěry o relevantní podklady tak, aby o zjištěném skutkovém stavu nebyly pochyby – tedy prostřednictvím příslušného lékařského vyšetření.

V. Závěr a náklady řízení

50. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že jí v plném rozsahu vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil s tím, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
51. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
52. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, neboť napadené rozhodnutí bylo zrušeno, avšak o přiznání náhrady nákladů řízení nepožádala. Soud proto žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení

o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

V Brně dne 27. března 2025

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce